

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/17/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201607
Dátum vydania rozhodnutia:	29.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7013201607.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: T. G. A., narodený v O., provincia O., T. D. J. (ďalej len „T.“), afganskej štátnej príslušnosti, tadžickej národnosti, moslimského vierovyznania - sunnitskej vetvy, naposledy bytom v zahraničí: ul. B. F. č. XX, O., provincia O., T., toho času miesto pobytu Pobytový tábor Rohovce, zastúpeného JUDr. Miroslavou Mittelmanovou, advokátkou, so sídlom Hurbanovo námestie č. 5, 811 03 Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporcu ČAS: MU-383-41/PO-Ž-2013 zo dňa 28. novembra 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sza/23/2013-45 zo dňa 11.marca 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sza/23/2013-45 zo dňa 11. marca 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-383-41/PO-Ž-2013 zo dňa 28. novembra 2013 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške spolu 594,45 € z toho trovy právneho zastúpenia vo výš 528,45 € a iné trovy konania vo výške 66 € k rukám jeho právnej zástupkyne JUDr. Miroslavy Mittelmanovej do 10 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-383-41/PO-Ž-2013 zo dňa 28. novembra 2013, ktorým odporca podľa § 13 ods. 1, § 13c ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle“) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky a neposkytol mu doplnkovú ochranu.

Krajský súd v dôvodoch rozsudku uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu v rozsahu dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Skutočnosti navrhovateľom uvádzané v priebehu celého azylového konania sa aj podľa názoru krajského súdu javia ako neopodstatnené z hľadiska bezprostredného ohrozenia navrhovateľa pri zotrvaní v krajine pôvodu a nasvedčujú iným pohnútkam navrhovateľa, než aké sú dôvody na udelenie azylu podľa Ženevského dohovoru a potvrdzujú záver, že v jeho prípade nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu podľa § 8 alebo 10 zákona o azyle. V prípade navrhovateľa nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o postavení utečencov a zo zákona o azyle.

Krajský súd poukázal na to, že preukázanie opodstatnenej obavy z prenasledovania je v azylovom konaní rozhodujúcou skutočnosťou, pričom zákon vyžaduje, aby opodstatnená obava z prenasledovania bola vyvolaná konkrétnymi dôvodmi, ktorých tvrdenie a konkretizovanie je v záujme žiadateľa. Subjektívne pocity navrhovateľa a jeho obavy pred hnutím Taliban a jeho príslušníkmi však neboli získanými dôkazmi objektivizované. V podrobnostiach krajský súd odkázal na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí. Prenasledovanie navyše musí v zmysle ustanovenia § 2 písm. d/ zákona o azyle spĺňať podmienku závažnosti a opakovanosti, čo sa v prípade navrhovateľom tvrdených nepotvrdilo. Ak aj mal navrhovateľ subjektívne obavy vo vzťahu k tvrdeným obavám o svoj život v súvislosti s možných verbovaním navrhovateľa príslušníkmi Talibanu, ani odporca, ba dokonca ani krajský súd, nemôžu tieto ničím nepreukázané subjektívne obavy a problémy navrhovateľa považovať za obavy, naplňajúce vzhľadom na ich charakter, stránku objektivnosti. Navrhovateľom tvrdené problémy v danom prípade nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu, o to viac, že sám navrhovateľ uviedol, že do kontaktu s príslušníkmi Talibanu nikdy osobne neprišiel.

Krajský súd uviedol, že po dôkladnom preskúmaní celého konania pred odporcom dospel k záveru, že odporca dostatočne zistil skutkový stav veci a navrhovateľa dostatočne vypočul ku všetkým jeho dôvodom žiadosti o udelenie azylu. S odkazom na navrhovateľom udávané pochybenia pri spisovaní dotazníka krajský súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že navrhovateľ bol vypočúvaný za prítomnosti tlmočníka, kladeným otázkam, ako i tlmočníkovi, v plnej miere rozumel, čo dosvedčil i prehlásením v závere vykonaného vstupného pohovoru a vlastnoručným podpisom. Navrhovateľ navyše súhlasil s ukončením pohovoru a žiadne dodatočné informácie nežiadal na záver vykonaného pohovoru ani po jeho vyzvaní uviesť.

Vo vzťahu k námietke navrhovateľa týkajúcej sa jeho obáv z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine (navrhovateľ ako sirota tadžická), krajský súd uviedol, že navrhovateľ v priebehu celého konania pred odporcom žiadne problémy z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine (sirôt tadžických) ako dôvod žiadosti o udelenie azylu nikdy neuvádzal.

Krajský súd konštatoval, že odporca pri vyhodnocovaní navrhovateľových dôvodov žiadosti nepochybil, ak tento dodatočne namietaný aspekt prenasledovania v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nespomenul a nezohľadnil, nakoľko zo žiadneho ustanovenia zákona o azyle, ani zo Správneho poriadku nemožno vyvodiť záver, že by mal správny orgán povinnosť si sám domýšľať právne relevantné dôvody navrhovateľa v jeho žiadosti, ktoré by navrhovateľ sám neuplatnil a vykonať k týmto dôvodom dokazovanie v správnom konaní. Navrhovateľom tvrdený zhoršený psychický stav rovnako relevantný dôvod na udelenie azylu na území Slovenskej republiky nezakladal.

Podľa názoru krajského súdu v preskúmanej veci bol dostatočne zistený skutkový stav veci a navrhovateľom uvedené skutočnosti boli správne a logicky vyhodnotené. Navrhovateľ v konaní pred odporcom nepredložil žiaden relevantný dôkaz o tom, že by bol v Afganistane akýmkoľvek spôsobom prenasledovaný. Za takejto situácie odporca následne rozhodol správne a zákonne, keď vo vzťahu k preskúmaniu možnosti udelenia azylu navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o azyle azyl neudelil. Krajský súd sa s ohľadom na uvedené skutočnosti v plnej miere stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a rozhodnutie odporcu o neudelení azylu považuje za vecne správne a súladné so zákonom. Odvolacie námietky navrhovateľa považoval krajský súd za ničím nepodložené, irelevantné a nedôvodné. Krajský súd uviedol, že odporca postupoval rovnako správne, ak v zmysle dikcie ustanovenia § 23 ods. 7 zákona o azyle po tom, ako sa navrhovateľ dňa 13. mája 2013 podrobil lekárskemu vyšetreniu ohľadom objasnenia veku (so záverom, že ukončenie kostného vývoja u navrhovateľa zodpovedá veku viac ako 18 rokov), konal s navrhovateľom ako s dospelým žiadateľom.

Hoci navrhovateľ a ani jeho splnomocnená zástupkyňa v odvolaní nenamietali posúdenie osoby

navrhovateľa ako osoby nedôveryhodnej, krajský súd považoval za potrebné poznamenať, že z obsahu napadnutého rozhodnutia bolo súdu zrejmé, že odporca venoval náležitú pozornosť rozporom vo výpovediach navrhovateľa a tie podrobne opísal. Je nesporné, že pre účely posúdenia žiadosti navrhovateľa o azyl bolo potrebné vychádzať najmä z obsahu vstupného pohovoru zo dňa 8. augusta 2013 a zo zápisnice z pohovoru zo dňa 18. novembra 2013, odporca však nepochybil, keď pri posúdení jeho dôvodov o azyl sa zamerail aj na rozpornosť údajov uvedených navrhovateľom počas pohovorov dňa 8. augusta 2013 a 18. novembra 2013 (v porovnaní s výpoveďami zo dňa 20.05.2013 a 18.06.2013). Posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je podľa krajského súdu výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, respektíve vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to k doplnkovej ochrane, podľa krajského súdu odporca postupoval správne, ak po zvážení skutkového stavu nenašiel ani dôvod pre udelenie doplnkovej ochrany navrhovateľovi podľa § 13a a 13b zákona o azyle, pretože nepovažoval navrhovateľove dôvody za dôvody, pre ktoré by bol navrhovateľ v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle. V napadnutom rozhodnutí sa odporca zaoberal žiadosťou navrhovateľa o poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR individuálne, a to s prihliadnutím na bezpečnostnú situáciu konkrétne v oblasti, z ktorej navrhovateľ pochádza a v ktorej žil pred opustením krajiny pôvodu, a to konkrétne na mesto Herát.

Vychádzajúc z uvedeného bol v prejednávanej veci v správnom konaní skutkový stav veci odporcom dostatočne zistený. Odporca sa vysporiadal so všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľom počas azylového konania a následne z nich vyvodil správne právne závery.

S odkazom na zistený skutkový stav sa teda krajský súd stotožnil s názorom odporcu ohľadom neudelenia azylu, rovnako ako i neposkytnutia doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky a v podrobnostiach na odôvodnenie odporcu v plnej miere odkazuje.

Z vyššie uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s rozsudkom krajského súdu a rovnako ako ani s rozhodnutím odporcu.

Podľa navrhovateľa krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam o veku navrhovateľa a rovnako, že doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti (Správa z psychologického vyšetrenia), ktoré doteraz neboli uplatnené a z ktorých zrejmé, že vec bola nesprávne právne posúdená. S názorom krajského súdu, že skutočnosti uvádzané navrhovateľom sú neopodstatnené z hľadiska bezprostredného ohrozenia navrhovateľa vyjadril nesúhlas. Poukázal na to, že vo „Výhlásení cudzinca“ zo dňa 14. mája 2013 uskutočnenom na Oddelení azylu Policajného zboru v Humennom ako dôvody svojej žiadosti o azyl uviedol, že o udelenie azylu na území SR žiada z obavy o život, pretože členovia Talibanu žiadali od jeho starej matky, aby s nimi spolupracoval, nakoľko nemá rodičov. Stará matka sa bála, aby ho nezobrali a nevytvíčili na teroristické útoky. Následne pred odporcom v pohovoroch uskutočnených v dňoch 20. mája 2013 a 6. augusta 2013 tieto dôvody zopakoval, keď tvrdil, že o azyl na území SR žiada z dôvodu obavy o svoj život pred hnutím Taliban. Uviedol tiež, že v Afganistane prišli za jeho starou matkou príslušníci hnutia Taliban a žiadali ju, aby ho vydala tejto skupine. Nevedel uviesť ani približný dátum, kedy za ňou boli. Povedala mu, že si vyberajú siroty akou bol aj on a potom ich používajú na samovražedné útoky.

V oprávnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu navrhovateľ zdôraznil dôvody svojho odchodu z krajiny pôvodu nasledovne: krajinu pôvodu opustil z dôvodu obavy o svoj život po rozhodnutí starej matky, ktorá stratila veľa rodinných príslušníkov a teda okamžite po prvej návšteve Talibanu, vzala veci do svojich rúk a zariadila jeho odchod z krajiny pôvodu. Medzi obyvateľmi ich provincie nie je tajomstvom zlé zaobchádzanie, zastrasovanie, či verbovanie mladých ľudí k tomuto extrémistickému hnutiu. Ako uviedol, je presvedčený, že by ho predstavitelia uvedeného hnutia využili na uskutočnenie samovražedného útoku, keďže je sirota a jeho smrť by nikoho nijakým spôsobom nezaujímala.

Navrhovateľ uviedol, že skutočnosť, že je maloletou sirotou, ktorá mala obavy z naverbovania Talibanom a podieľania sa na teroristických útokoch je z pohľadu podanej žiadosti o azyl relevantná a

opodstatnená, práve najmä z hľadiska možného bezprostredného ohrozenia navrhovateľa.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že konzistentne vo svojich vyjadreniach zdôrazňoval svoje postavenie siroty v krajine pôvodu žijúcej len so starou matkou, pričom osobný dôvod o azyl jasne a zreteľne formuloval. Jeho subjektívne obavy boli navyše objektivizované aj informáciami o krajine pôvodu, ktoré si odporca sám vyhľadal a založil do spisu: „v skutočnosti je stále viac dôkazov o zvyšujúcom sa regrutovaní príslušníkov etnických menšín Talibanom. „Misia OSN pre pomoc Afganistanu zhromaždila dôkazy o tom, že Taliban regrutoval deti vo veku 11 do 17 rokov na výkon ozbrojeného odboja, nastražovanie improvizovaných výbušných zariadení a pašovanie zbraní cez pakistansko -afganskú hranicu. Afganská nezávislá komisia pre ľudské práva potvrdila zvyšujúci sa trend zneužívania detí Talibanom ako samovražedných atentátnikov „Objavili sa početné spoľahlivé správy, že Taliban a ďalšie povstalecké sily verbovali osoby mladšie ako 18 rokov, v niektorých prípadoch ako samovražedných atentátnikov a ľudské štíty a v ostatných prípadoch, aby pomáhali pri práci.

Navrhovateľ poukázal na to, že priamo v odôvodnení rozhodnutia odporcu na str. 4 sa uvádzajú správy, ktoré potvrdzujú navrhovateľove obavy. S dôrazom na tieto informácie založené v spise, resp. uvedené v rozhodnutí, podľa navrhovateľa nie je preto možné súhlasiť ani s ďalším záverom krajského súdu, že „subjektívne pocity navrhovateľa a jeho obavy pred hnutím Taliban a jeho príslušníkmi však neboli získanými dôkazmi objektivizované.“ Informácie o krajine pôvodu týkajúce sa verbovania mladých sirôt hnutím Talibanu sú súčasťou viacerých správ významných organizácií zaoberajúcimi sa monitorovaním stavu ľudských práv v Afganistane a jasne potvrdzujú opodstatnenosť navrhovateľových obáv z prenasledovania a v dôsledku ich existencie subjektívne pocity navrhovateľa objektivizujú.

Navrhovateľ na základe uvedeného tvrdil, že je sirota obávajúca sa verbovania Talibanom. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na POKYNY UNHCR K MEDZINÁRODNEJ OCHRANE: Žiadosti o azyl podané deťmi podľa článku 1(A)2 a 1 (F) Dohovoru 1951 a/alebo Protokolu 1967 týkajúceho sa právneho postavenia utečencov (GUIDELINES ON INTERNATIONAL PROTECTION: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees) bod 52, kde sa za určitú sociálnu skupinu považujú aj deti, ktoré sú sirotami, resp. aj deti, ktoré „boli vybrané ako cieľová skupina pre regrutovanie alebo použitie v ozbrojených silách“. Dôkazy založené v spise podľa navrhovateľa zreteľne preukazujú, že obava navrhovateľa by mohla byť opodstatnená práve z dôvodu existencie informácií o krajine pôvodu, ktoré žiadosť navrhovateľa objektivizujú a v nadväznosti na spojenie s dôvodom príslušnosti k určitej sociálnej skupine je zrejmé, že navrhovateľ mohol byť v krajine pôvodu prenasledovaný z dôvodov ustanovených v § 8 zákona o azyle, resp. z dôvodov ustanovených v Ženevskom dohovore.

Podľa navrhovateľa, to, že neprišiel osobne do kontaktu s Talibanom nemôže byť dôvodom na odmietnutie jeho dôvodov o azyl, nakoľko odporca, ale aj krajský súd mali povinnosť posudzovať aj možné prenasledovanie z vyššie uvedených dôvodov smerom do budúcnosti a vyhodnotiť prípadné hrozby a následky. Odporca sa taktiež dostatočne nezaoberal posúdením existencie prípadnej ochrany navrhovateľa pred prenasledovaním v Afganistane z pohľadu, či by mu štát bol schopný poskytnúť takúto ochranu alebo prijať opatrenia na zabránenie prenasledovania najmä účinným právnym systémom, a či by žiadateľ vôbec mal prístup k takejto ochrane. Krajský súd v odôvodnení rozsudku na str. 9 uviedol, že „navrhovateľ v priebehu celého konania pred odporcom žiadne problémy z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine (sirrô tadžických) ako dôvod žiadosti o udelenie azylu nikdy neuvádzal.“

Navrhovateľ uviedol, že nie je možné súhlasiť s právnym názorom krajského súdu, že navrhovateľ tento dôvod žiadosti o azyl nikdy neuvádzal a že sa jedná o dodatočne namietaný aspekt prenasledovania. Podľa navrhovateľa v jeho prípade sa jedná o osobu maloletú, ktorá formulovala svoju žiadosť detským, jednoduchým spôsobom, ale z kontextu, ktorej je jasný a zreteľný jej obsah a obavy, pred ktorými krajinu pôvodu opustila.

Podľa navrhovateľa odporca mal postupovať predovšetkým v súlade s ustanovením § 19a ods. 1 zákona o azyle, podľa ktorého „zohľadní vyhlásenia dokumentáciu predloženú vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia, postavenia a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku a rovnako všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú“. Vychádzajúc z tejto právnej úpravy je zrejmé, že navrhovateľ si

splnil svoje povinnosti na úrovni svojho veku a vyspelosti, a že to bol práve odporca, ktorý sa mal dôkladnejšie zaoberať posúdením žiadosti navrhovateľa.

Nezrovnalosti pokiaľ ide o otázky úmrtia otca navrhovateľa a dĺžky štúdia navrhovateľa boli s najväčšou pravdepodobnosťou v konaní spôsobené nepresným tlmočením a mohli súvisieť aj s nízkym vekom navrhovateľa, s jeho psychickým rozpoložením, neuvedomovaním si určitých vecí, ale aj pochádzaním navrhovateľa z iného kultúrneho prostredia, kde, ak vôbec, sa požíva iný druh kalendára.

Podľa navrhovateľa nezrovnalosti ohľadom dĺžky jeho štúdia sú vo vzťahu k podstate jeho žiadosti nepatrného významu. Nezrovnalosť v otázke smrti otca podľa navrhovateľa vysvetlil uveriteľným spôsobom. V skutočnosti je reálne a možné, že tento jediný rozdiel v jednotlivom časovom údají vznikol v dôsledku nedokonalosti prenosu ľudských tvrdení prostredníctvom tlmočenia. Takýto rozdiel (presný časový údaj o smrti otca) navyše nie je pri komplexnom vyhodnotení všetkých ostatných tvrdení žiadateľa, ktoré tvoria súvislý a konzistentný celok s prihliadnutím na jeho mladý vek, ničím zásadným, a v žiadnom prípade nesúhlasíme, že je dostatočným dôkazom o celkovej nedôveryhodnosti žiadateľa. Naopak, jeho tvrdenia sú súvislé, jednotlivé pohovory opakovane potvrdzujú hlavné dôvody jeho žiadosti o azyl, a žiadne zásadné rozpory v nich nie je možné identifikovať.

Pokiaľ ide o posúdenie osoby navrhovateľa, je taktiež dôležité poukázať na jeho námietku týkajúcu sa veku, ktorá nebola zohľadnená ako odporcom, tak ani krajským súdom. Navrhovateľ od začiatku azylového konania tvrdí, že je maloletým. Krajský súd postup odporcu, že konal s navrhovateľom ako s dospelým žiadateľom posúdil ako správny.

Podľa Výboru pre práva dieťaťa a jeho Všeobecného komentára č. 14 (2013) oprave dieťaťa na zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1) „Najlepší záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.“ Odporca a rovnako aj krajský súd vypočuli v konaní osobu navrhovateľa a teda mali možnosť osobne vidieť navrhovateľa, jeho výzor, správanie a spôsob vyjadrovania. Z jeho výzoru a vystupovania je viac než pravdepodobné, že vek navrhovateľa nezodpovedá veku dospelého žiadateľa o azyl, práve naopak.

Z tohto dôvodu bola, preto požiadaná psychologička Slovenskej humanitnej rady, Mgr. M. V., poskytujúca psychologické poradenstvo v Pobytovom tábore v Rohovciach, o vykonanie psychologického vyšetrenia zameraného na zhodnotenie osobnostnej zrelosti navrhovateľa.

Z tohto psychologického vyšetrenia vyplynuli nasledovné základné výstupy:

1. Osobnostná nezrelosť navrhovateľa - navrhovateľ má nedostatočne vytvorenú štruktúru vlastnej identity, ktorá predurčuje oslabenú schopnosť racionálne sa rozhodovať, navrhovateľ očakáva pomoc okolia, má nedostatočne vybudované zvládacie mechanizmy, vplyvom čoho, v aktuálnej situácii podlieha vážnym psychickým problémom, v jednaní sa prejavuje nedôvera vo vlastné schopnosti spojená so silnou závislosťou na rodine.

2. Nedostatočná orientácia v realite - ako i vzťahoch a okolnostiach, ktoré sa týkajú jeho života. Možnosť mylnej rekonštrukcie zažitého. Mnoho z prežitého klient nedokáže objasniť, nakoľko sám udalostiam svojho života nerozumie, neboli mu zo strany rodiny objasnené. Rodina s klientom dodnes jedná ako s maloletou osobou, rovnako tak ostatní klienti pobytového tábora. Práca na stanovovaní si cieľov je sťažená vplyvom nestabilného vnímania komplexnej situácie. Osobnostné predpoklady na vyrovnanie sa so situáciou, v ktorej s ocitol a schopnosť samostatne sa racionálne rozhodovať nie sú dostačujúce.

3. Emocionálna labilita - klient avizuje výrazné psychické problémy spojené s problémami so spánkom. V rozhovoroch sa prejavujú sklony k neuváženému, inštinktívnemu jednaniu, a to formou demonštrácií. Psychologička identifikovala navrhovateľa ako zraniteľnú osobu, nakoľko práca s ním vykazuje výraznú charakteristiku práce s mladistvým. Výsledky testov poukazujú na vývojový stupeň na úrovni veku nižšieho ako uvádza samotný klient, a to pravdepodobne vplyvom konkrétneho sociálneho prostredia, v ktorom vyrastal. Klient vykazuje známky osobnostnej nezrelosti, s následkom zvýšenej závislosti na blízkych osobách, nedostatočnej orientácie v realite ako i emocionálnej labilita v dôsledku nedostatočne vybudovaných ovládacích mechanizmov.

Vychádzajúc zo Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1), navrhovateľ mal právo na dôkladné posúdenie jeho veku a teda jeho najlepšieho záujmu a jeho prvoradé zohľadnenie v konaní o udelenie azylu. V prípade vznesenia tak

významnej námietky, akou je vek navrhovateľa a najmä v situácii, keď navrhovateľ aj napriek vykonanému lekárskemu vyšetreniu neustále nesúhlasil so svojim vekom určeným Nemocnicou v Snine, mal odporca pri prijímaní rozhodnutia vo veci podanej žiadosti o azyl, ustanoviť súdneho znalca, ktorý by danú vec relevantne posúdil.

Odporca pri prijímaní rozhodnutia, ktoré ovplyvnilo konkrétneho navrhovateľa tvrdiaceho, že je dieťaťom, mal posúdiť aj možný vplyv (pozitívny alebo negatívny) rozhodnutia na jeho osobu. Ak si odporca stál za svojim právnym názorom že navrhovateľ nie je maloletým, mal v odôvodnení rozhodnutia preukázať dôvody nezohľadnenia práv vyplývajúcich z Dohovoru o právach dieťaťa. Odporca a rovnako aj krajský súd ako orgány konajúce v tejto veci, mali povinnosť vo svojich rozhodovacích procesoch zohľadniť zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa a postupovať v súlade s princípmi uvedenými v Dohovore opravách dieťaťa, ku ktorému Slovenská republika pristúpila.

Navyše, za zásadnú skutočnosť navrhovateľ považuje aj to, že správny orgán ustálil vek navrhovateľa na základe kópie odborného vyjadrenia založenej v spise. Namietal, že takýto dôkaz o veku nepovažuje za dôkaz v zákonom požadovanej forme, navyše ide iba o kópiu. Navrhovateľ v konaní taktiež predložil kópiu taskiry, afgánskeho dokladu, ktorý potvrdzuje jeho vek 16 rokov. Správny orgán ale na tento dôkaz neprihliadol, pretože ide podľa jeho názoru „iba o kópiu“.

Navrhovateľ má preto za to, že ustálenie veku je tak závažnou zákonnou podmienkou azylového konania, bez ktorej správny orgán nemohol azylové konanie ani začať právne relevantným spôsobom. Pochybenie v tejto otázke, je totiž nenapraviteľnou vadou konania, a to takou ktorá spôsobuje neplatnosť celého konania podľa § 3 ods. 1 posledná veta zákona o azyle: „Konanie o azyle nezačne, ak sa zistí, že vyhlásenie podala maloletá osoba.“ Máme za to, že dôkazy predložené navrhovateľom, jeho tvrdenia, kópia taskiry, posudok psychologičky, majú vyššiu relevanciu a najmä právnu silu, ako tie, ktoré si zadovážil správny orgán, tie navyše neboli získané zákonom predpísaným spôsobom a zachytené v zákonom predpísanej forme. Váda nedostatku veku je natoľko závažná, že konanie nemalo ani začať. Krajský súd mal na tieto námietky o nedostatku veku navrhovateľa nevyhnutne prihliadnuť, a pochybil, keďže tak neurobil. Na základe týchto skutočností máme za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam o veku navrhovateľa a rovnako, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti (Správa z psychologického vyšetrenia), ktoré doteraz neboli uplatnené a z ktorých zrejme, že vec bola nesprávne právne posúdená.

Navrhovateľ ďalej namietal, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam vo vzťahu k doplnkovej ochrane.

Pokiaľ ide o preskúmanie výroku odporcu vo vzťahu k doplnkovej ochrane, Krajský súd v Košiciach uviedol, že „v predmetnej veci odporca postupoval správne, ak po zvážení skutkového stavu nenašiel ani dôvod pre udelenie doplnkovej ochrany navrhovateľovi podľa § 13a a 13b zákona o azyle, pretože nepovažoval navrhovateľove dôvody za dôvody, pre ktoré by bol navrhovateľ v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle“.

S týmto právnym názorom krajského súdu vyjadril navrhovateľ nesúhlas, nakoľko odporca sa nedostatočne zaoberal posúdením splnenia podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany, najmä z pohľadu existencie, tzv. vážneho bezprávia a celkovej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu. Úrad pre bezpečnosť NGOs v Afganistane (ANSO) vo svojej štvrtročnej správe z júla 2011 zdokumentoval 159 útokov, ktoré boli spáchané v priebehu druhého štvrťroka 2011 v provincii Herát. Predstavuje to nárast o 31 percent v porovnaní so 121 útokmi v druhom štvrťroku 2009 (ANSO, júl 2011, s. 9). Afganistan je na mape (str. 8) tej istej správy o bezpečnostnej situácii v provincii Herát za druhý štvrť rok roku 2011 vyznačený ako „veľmi nebezpečný región“, čo je najvyššia z piatich úrovní rizikovosti (ANSO, júl 2011, s. 8). Navyše informácie uvedené priamo v odôvodnení rozhodnutia odporcu v časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany obsahujú informácie, podľa ktorých sa situácia v provincii Herát nemôže považovať za bezpečnú: „Pri porovnaní celkového počtu útokov Heráte, ktoré idú na vrub ozbrojených opozičných skupín, možno konštatovať, že kým za celý rok 2011 sa jednalo o 317 takýchto útokov, v roku 2012 to bolo 299 útokov, čo predstavuje medziročný pokles útokov o 6%“. Právny názor odporcu, že „porovnaním celkového počtu útokov v rokoch 2011 až 2012 je zjavné, že počet útokov každým rokom klesá, čo sa odzrkadľuje v zlepšení bezpečnostnej situácie v roku 2013“ je nelogický, nakoľko vysoký počet útokov, aj napriek mizivému zníženiu nemôže byť za žiadnych okolností vyhodnotený ako zlepšujúca sa bezpečnostná situácia v provincii Herát.

Krajský súd sa síce prikláňa k názoru správneho orgánu, že individuálne preskúmal situáciu

navrhovateľa z pohľadu reálnej hrozby vážneho bezprávia v provincii Herát, navrhovateľ sa však s týmto názorom nestotožňuje. Individuálne preskúmanie podľa § 19a ods. 1 písm. c/ zákona o azyle znamená rovnako prihliadnutie na osobné individuálne charakteristiky navrhovateľa, predovšetkým na jeho postavenie ako tadžickej siroty v mladistvom veku. Na to však správny orgán vôbec neprihliadol a krajský súd sa uspokojil s posúdením jeho geografického pôvodu. Krajský súd podľa nášho názoru pochybil, keď nevyžadoval, aby správny orgán naplnil všetky zákonné požiadavky individuálne posúdenia. Takéto pochybenie je navyše závažné z dôvodu, že zo správ o krajine pôvodu citovaných vyššie je zrejmé, že osoby v postavení sirôt sú osobitne vystavené zvýšenému riziku práve pre svoju individuálnu charakteristiku spočívajúcu v postavení siroty.

Odporcova správna úvaha týkajúca sa nemožnosti uplatnenia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-465/07 na prípad navrhovateľa je podľa navrhovateľa taktiež nelogická, nesprávna a účelová, pričom ak sa vychádza zo záveru súdu, že „Existencia vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo osoby žiadateľa o doplnkovú ochranu nie je podriadená podmienke, že žiadateľ predloží dôkaz, o tom, že je špecificky dotknutý z dôvodu okolností vlastných jeho osobnej situácii. Existencia takéhoto ohrozenia môže byť výnimočne považovaná za preukázanú, pokiaľ miera neselektívneho násillia charakterizujúca prebiehajúci ozbrojený konflikt, posudzovaná príslušnými vnútroštátnymi orgánmi rozhodujúcimi o žiadosti o doplnkovú ochranu, alebo súdmi členského štátu dosiahne tak vysokú úroveň, že existujú podstatné a preukázané dôvody domnievať sa, že civilná osoba vyhostená do predmetnej krajiny alebo do predmetného regiónu, by zo samotného dôvodu svojej prítomnosti na tomto území čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho a individuálneho ohrozenia“, tak je zrejmé, že osoba navrhovateľa by v prípade svojho návratu do Herátu, aj z dôvodu prítomnosti Talibanu a existencie vysokého počtu útokov mohla utrpieť vážne a individuálne ohrozenie. Navyše, v individuálnom prípade navrhovateľa sú prítomné aj v rozsudku El-gafaji spomínané okolnosti vlastné jeho osobnej situácii (sirota), ktoré spôsobujú, že by v prípade návratu do Afganistanu mohol byť špecificky dotknutý.

Na základe týchto skutočností navrhovateľ má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam o bezpečnostnej situácii v provincii Herát.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu navrhol v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. K námietke nesprávneho zistenia veku navrhovateľa a k dôkazu, ktorý navrhovateľ predložil dovolaciemu súdu odporca uviedol, že skutočnosti uvedené v posudku psychologicky samy o sebe nepotvrdzujú, že navrhovateľ je mladistvou osobou. Zákon o azyle jednoznačne stanovuje, že vek navrhovateľa sa posudzuje na základe lekárskeho vyšetrenia. Ide o rádiologické vyšetrenie, ktoré bolo realizované v Snine 13. mája 2013 rádiologickou MUDr. F. E., pričom bol stanovený vek navrhovateľa na 18 a viac rokov. Skutočnosť, že v spise nie je originál tohto vyšetrenia, ale len jeho kópia nezakladá nerelevanciu takéhoto vyšetrenia. Kópia sa nachádza v spise z dôvodu, že originál sa nachádza v policajnom spise, nakoľko o vyšetrenie veku žiadal policajný orgán. Psychologická správa vypracovaná dodatočne na požiadanie právnej zástupkyne nemôže mať väčšiu právnu váhu ako rádiologické vyšetrenie, ktoré je štandardným vyšetrením veku osôb. Rovnako skutočnosť, že správny orgán neprihliadol ku kópii ID karty Afganistanu č. XXXXXX súvisí s tým, že v takomto prípade nie je možné skúmať jej pravosť. Navyše navrhovateľ sám po predložení tejto kópie ID karty predložil originál ID karty č. XXXXXX, o ktorej bolo Oddelením analýzy cestovných dokladov Bratislava č.p.: PPZ-HCP-OHP2-2013/011306-002 zo dňa 22. októbra 2013 zistené, že ide o falzifikát. Na účel posúdenia žiadosti menovaného o medzinárodnú ochranu vo forme azylu alebo doplnkovej ochrany na území SR boli využité informácie z verejne dostupných zdrojov ako aj informácie vypracované odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce migračného úradu: MU-ODZS-2013/00035-080, MU-ODZS-2013/00035-074, MU-ODZS-2013/00035-030, MU-ODZS-2013/00035-004, MU-ODZS-2012/000122-098, MU-ODZS-2012/000122-050 a MU-ODZS-2012/000122-011. Pokiaľ aj prichádza k útokom v provincii Herát, ich intenzita klesá a cieľmi týchto útokov sú najmä príslušníci bezpečnostných a ozbrojených zložiek, politickí predstavitelia, či iné osoby reprezentujúce štátnu moc, či cudzí štátni

príslušníci (ktorí môžu byť unášaní za účelom získania výkupného), či budovy oficiálnych štátnych inštitúcií alebo zahraničných, či medzinárodných predstaviteľov, zastupiteľstiev a pod., ako aj humanitárnych organizácií a ich predstaviteľov. Všetky skutočnosti uvádzané navrhovateľom boli komplexne a objektívne vyhodnotené, pričom v jeho prípade neboli preukázané dôvody na udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany. V prípade navrhovateľa boli podľa odporcu posúdené všetky bezpečnostné riziká jeho návratu do krajiny pôvodu. Navrhovateľ neuviedol v opravnom prostriedku také skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na zmenu posudzovaného rozhodnutia.

Odporca uviedol, že sa nestotožňuje s tvrdeniami navrhovateľa o tom, že bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 ods. 1 zákona o azyle a zastáva názor, že v jeho prípade nebola preukázaná reálna opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zo zákona o azyle. Rovnako neboli preukázané žiadne skutočnosti, že by mal byť v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f/ zákona o azyle.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odporca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

V dôvodoch rozhodnutia, ktorým odporca neudelil navrhovateľovi azyl a neposkytol mu doplnkovú ochranu na území Slovenskej republiky odporca uviedol, že navrhovateľ bol dňa 5. augusta 2013 bol vrátený na územie SR v rámci Dublinského dohovoru z Nemecka, ktorý sa v zmysle § 40 ods. 6 zákona o azyle naďalej považuje za žiadateľa z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná SR.

Za účelom objasnenia a zdôvodnenia jeho súčasnej žiadosti o udelenie azylu na území SR boli s ním vykonané pohovory, počas ktorých uviedol, že:

počas pohovorov v prvom azylovom konaní ČAS: MU-224/PO-Ž-2013 uvádzal pravdivé informácie a pridrižiava sa ich,

v roku 2012 prišli za jeho babkou príslušníci militantného hnutia Taliban a žiadali ju o jeho vydanie, s čím babka nesúhlasila. Približne 5 dní pred odchodom z krajiny pôvodu mu babka povedala, čo od nej Taliban si vyberajú siroty a používajú ich na samovražedné útoky. Na základe uvedeného sa začal obávať o svoj život pred príslušníkmi Talibanu. Bližšie podrobnosti mu babka omietla povedať a rozhodla, že bude lepšie, keď opustí krajinu pôvodu. Poslúchol babku a v novembri 2012 opustil krajinu pôvodu. Do kontaktu s príslušníkmi Talibanu osobne nikdy neprišiel,

v novembri 2012 odišiel z Herátu letecky cez Kábul do Ruskej federácie. Z Moskvy pokračoval v ceste pešo a rôznymi autami. Počas cesty si zlomil pravú nohu, preto ho prevádzka vrátili do Moskvy, kde zotrval približne 6 mesiacov. Po uzdravení pokračoval v ceste rôznymi spôsobmi približne 10 dní, až kým neprišiel na územie SR, kde ho zadržala slovenská polícia,

v prípade návratu do krajiny pôvodu sa obáva o svoj život pred príslušníkmi militantnej skupiny Taliban, ktorí by ho mohli použiť na samovražedné útoky.

Iné dôvody svojej žiadosti o azyl alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR neuviedol.

Odporca uviedol, že navrhovateľ počas azylového konania neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jeho žiadosti. Podľa vyjadrenia menovaného, nebolo voči nemu vedené trestné konanie, nebol väznený štátnymi orgánmi, neprišiel do styku s armádou, políciou, súdnictvom. Taktiež nebol členom žiadnej politickej strany, hnutia ani organizácie.

V priebehu konania predložil scan ID karty č. XXXXXX, ktorú mu vybavil otec v roku 2009. Originál ID karty sa stratil, pričom čas ani miesto straty nevedel. Preto mu strýko O. H. žijúci v Z. vybavil v Afganistane novú ID kartu č. XXXXXX, ktorej originál predložil správnomu orgánu. Bližšie podrobnosti ohľadom vybavenia karty strýkom nevedel uviesť. Tieto dva dokumenty mali potvrdiť jeho skutočný vek, a to 16 rokov.

Predložený scan ID karty č. XXXXXX správny orgán nemohol podrobiť skúmaniu ohľadom pravosti s oficiálne vydávanými dokladmi v Afganistane, preto ho nemožno považovať za relevantný dôkaz, ktorý by potvrdil jeho totožnosť. Druhý originál ID karty č. XXXXXX bol podrobený skúmaniu ohľadom

pravosti. Výsledkom skúmania pracovníkov Oddelenia analýzy cestovných dokladov Bratislava bolo zistené, že ide o falošnú ID kartu, ktorá bola uložená s registratúrnym záznamom v archíve Oddelenia analýzy cestovných dokladov OHCP PPZ.

Vzhľadom na to, že tvrdenia ohľadne dátumu jeho narodenia XX. F. XXXX (XX.XX.XXXX), ako aj veku 16 rokov sa mu predloženými dokladmi totožnosti, ani iným spôsobom nepodarilo potvrdiť, preto správny orgán ustálil totožnosť menovaného podľa lekárskeho vyšetrenia v nemocnici v Snine tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Odporca uviedol, že sa zaoberal i tvrdením menovaného, že prácou v krajine pôvodu boli predĺžené jeho horné končatiny, preto bol jeho vek určený nesprávne. Menovaný v krajine pôvodu nevykonával žiadnu fyzickú namáhavú prácu, opravoval len bicykle. Z verejne dostupných zdrojov je však zrejmé, že predĺžením končatín ľudského tela môže dôjsť účelovým mechanickým predlžovaním končatín alebo chirurgicky, preto správny orgán považuje toto tvrdenie za irelevantné. Na základe vyššie uvedeného správny orgán dospel k záveru, že sa jedná o nedôveryhodnú osobu a v tomto kontexte bola posudzovaná aj jeho výpoveď.

Odporca konštatoval, že dospel k vážnym pochybnostiam o všeobecnej dôveryhodnosti výpovede navrhovateľa, ktorá tvorí jeden zo základných princípov posudzovania žiadostí v azylovom konaní. Na základe jeho výpovedí nebola preukázaná jeho všeobecná dôveryhodnosť. K pochybnostiam dospel na základe jeho výpovede ohľadom verbovania do radov Talibanu.

Z výpovede navrhovateľa bolo podľa odporcu zrejmé, že v roku 2012 za jeho starou matkou prišli príslušníci militantného hnutia Taliban a žiadali ju, aby im ho vydala, s čím babka nesúhlasila, pričom bližšie podrobnosti nevedel uviesť. Z informácií uložených v spisovom materiáli sú zrejme praktiky verbovania nových bojovníkov Talibanu, ktoré nekorešpondujú s jeho tvrdeniami o verbovaní. Menovaný pochádza z mesta Herát, provincia Herát, kde žil a študoval bez problémov. Počas pobytu v krajine pôvodu nikdy neprišiel do kontaktu s príslušníkmi Talibanu, nečelil verbovaniu, ani vyhrážaniu. Príslušníci Talibanu verбую nových bojovníkov v oblastiach, kde nie sú pokročilejšie sociálne a štátne ochranné systémy, ako sú usadlosti utečencov a vysídlených osôb, v pohraničných oblastiach: na juhu a juhovýchode Afganistanu, v náboženských školách (v madrasách) a v utečeneckých komunitách v Pakistane, teda mimo mesta Herát. Mesto Herát patrí medzi mestá s pokročilým sociálnym a štátnym systémom, preto je nepravdepodobné, že by v mieste bydliska mohol čeliť takému konaniu príslušníkov Talibanu tak, ako uvádza. Uvedenému nasvedčuje i skutočnosť, že jeho stará matka nečelila žiadnemu vyhrážaniu zo strany Talibanu z dôvodu odmietnutia jeho vydania, čo je opäť v rozpore z ich praktikami, pretože pri verbovaní používajú praktiky vyhrážania, zastrasovania. Ak by v skutočnosti mali oňho záujem príslušníci Talibanu, opakovane by kontaktovali jeho, alebo starú matku, čo sa však nikdy nestalo. Prípadne by si ho vyhľadali v mieste, kde opravoval bicykle. Taktiež mal čeliť osobnej forme verbovania, čo je opakovane v rozpore s praktikami Talibanu. Podľa viacerých spoľahlivých zdrojov, k takýmto výnimočným prípadom núteného verbovania môže dochádzať, ale len v oblastiach Helmad, Kunduz, Kunar, v niektorých oblastiach Pakistanu, Urugzanu, pričom mesto Herát sa nachádza v západnej časti Afganistanu.

Tieto všetky skutočnosti podľa odporcu narušajú hodnovernosť jeho výpovede, ktoré nemožno považovať za zanedbateľné.

K nedôveryhodnosti svojich výpovedí prispel i tým, keď rozdielne uviedol rok úmrtia otca.

Okrem subjektívneho prvku jeho strachu pred príslušníkmi Talibanu - chýba v jeho prípade objektívny prvok odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Ženevského dohovoru. Ten je pre posúdenie možnosti udelenia azylu najpodstatnejší a v prípade menovaného tento v priebehu konania nebol preukázaný.

Na základe jeho výpovede a všetkých dostupných informácií je zrejmé, že nespĺnil zákonom stanovené podmienky na udelenie azylu na území SR. V jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyly.

Vzhľadom na to, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu, bolo potrebné tiež posúdiť, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Ako vyplýva z výpovede navrhovateľa, nikdy nebolo proti nemu vedené trestné konanie, nebol väznený štátnymi orgánmi a nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi, nebol vystavený mučeniu, neľudskému

alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu v zmysle zákona o azyle. Nedopustil žiadneho trestného činu, za ktorý by mu v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu.

V prípade návratu do krajiny pôvodu menovanému taktiež nehrozí mučenie ani neľudské zaobchádzanie, pretože nebol trestne stíhaný, ani sa nedopustil takého konania, ktoré by v to viedlo. Taktiež nikdy nemal problémy s políciou ani inými štátnymi orgánmi. Ako už bolo vyššie uvedené, zo strany štátu ani neštátnych pôvodcov toto menovanému nehrozí z objektívnych dôvodov, keďže sa nepreukázalo, že by bol v Afganistane vystavený akejkoľvek forme perzekúcie. Všeobecne deklarované príčiny subjektívnych obáv menovaného z možnej ujmy v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu, však postrádajú akúkoľvek objektívnu príčinu odôvodnenosti jeho strachu, t. j. v jeho prípade absentuje opodstatnená možnosť, že pri návrate by došlo k hroziacej ujme.

Odporca vyhodnotil bezpečnostnú situáciu tiež zo zdroja, ktorý graficky hodnotí posledné známe zásahy civilného obyvateľstva - mŕtvych a zranených, počas bezpečnostných incidentov od mája do júla 2013. Podľa hodnotenia všetkých provincií, v provincii Herát bolo uskutočnených približne 80 zásahov civilného obyvateľstva. Z hodnotenia zásahov civilného obyvateľstva počas bezpečnostných incidentov podľa okresov v provincii Herát vyplýva, že okresy Kushk, Kushki Kohna, Kohsan, Zinda Jan, Pashtun Zarghun, Farsi a Chishti Sharif nečelili žiadnym zásahom civilného obyvateľstva. V okresoch Gulran, Ghoryan, Adraskan, Guzara, Shindand a Karukh bolo uskutočnených 1-10 zásahov civilného obyvateľstva (0-3 zásahy za mesiac). V okrese Herát bolo uskutočnených 11-20 zásahov civilného obyvateľstva (3-4 zásahy za mesiac) a v okrese Obe bolo uskutočnených 21-30 zásahov civilného obyvateľstva (7-10 zásahov za mesiac). Podľa odporcu v prípade bezpečnostnej situácie v provincii Herát nemožno uplatniť ani rozsudok Európskeho súdneho dvora C-465/07, ktorý relevantné ustanovenia „Smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany“. Pri analýze bezpečnostnej situácie v provincii Herát je zrejmé, že hnutie Taliban sa tu snaží preniknúť a rozšíriť svoj vplyv, čo sa mu v niektorých okresoch do istej miery podarilo. Avšak samotná prítomnosť Talibanu a existencia útokov z jeho strany nestačí na posúdenie individuálnej situácie v prípade návratu menovaného do tejto provincie aj vyhodnotenia ako vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Menovaný nebol pred odchodom z krajiny pôvodu predmetom žiadneho prenasledovania alebo vážneho bezprávia a nebol ani vystavený priamym hrozbám takéhoto prenasledovania, neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, pre ktoré by musel opustiť krajinu pôvodu.

Na základe uvedených skutočností odporca dospel k záveru, že v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu, berúc pritom do úvahy bezpečnostnú situáciu v Heráte, v Afganistane a tiež princíp individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany, možno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by mohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Preto odporca rozhodol, že nie je potrebné navrhovateľovi poskytnúť doplnkovú ochranu na území SR.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29. júla 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného

rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa ust. § 8 zákona ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa ust. § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

§ 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa ust. § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa v rámci opakovanej žiadosti o udelenie azylu rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu.

Podľa ust. § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa ust. § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ust. § 2 písm. f/ zákona o azyle je vážnym bezprávím 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

§ 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

Podľa ust. § 19a ods. 3 písm. e/ zákona o azyle ak žiadateľ nepodloží svoje vyhlásenia dôkazmi, ministerstvo pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu na to neprihliadne, ak bola preukázaná všeobecná dôveryhodnosť žiadateľa

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (informácie migračného úradu: MU-ODZS-2013/00035-080, MU-ODZS-2013/0003 5-074, MU-ODZS-2013/0003 5-030, MU-ODZS-2013/00035-004, MU-ODZS-2012/000122-098, MU-ODZS-2012/000122-050, MU-ODZS-2012/000122-011 a z internetových stránok www.wikimedia.org, www.dolezite.sk, www.magazin.atlas.sk, www.sme.sk, www.calendarhome.com, www.fourmilab.ch, www.afghaneic.org, www.maps.google.sk, www.immap.org, www.cdc.gov, www.ochaline.un.org.

Odporca rozhodol o nedelení azylu navrhovateľovi z dôvodu nesplnenia relevantných podmienok v zmysle zákona o azyle, v dôvodoch rozhodnutia však uviedol, že dospel k vážnym pochybnostiam o všeobecnej dôveryhodnosti výpovede navrhovateľa. K pochybnostiam dospel na základe jeho výpovede ohľadom verbovania do radov Talibanu.

Hoci dôvodom neudelenia azylu nebola nedôveryhodnosť navrhovateľa, odvolací súd považuje za dôležité uviesť, že v konaniach medzinárodnej ochrany zohráva dôležitú úlohu dôveryhodná výpoveď žiadateľa a v tomto kontexte aj jeho vlastná dôveryhodnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky už viac

krát judikoval, že pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je nutné v azylovom konaní vychádzať.

K významu dôveryhodnej výpovede žiadateľa o azyl je možné komplexne odkázať, napr. na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SŽa/10/2013 zo dňa 9. apríla 2013, v ktorom najvyšší súd uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť žiadateľa vyvracajú alebo spochybňujú.

Taktiež je potrebné pripomenúť, že konanie o medzinárodnej ochrane je konaním špecifickým tým, že je v ňom často nutné rozhodovať za sťaženej dôkaznej situácie, a že ide o prospektívne rozhodovanie (t. j. posudzuje sa dôvodnosť strachu z prenasledovania, či riziko vážnej ujmy v budúcnosti) a teda, že nesprávne rozhodnutie má pre žiadateľa o azyl obzvlášť závažné dôsledky. Týmto špecifikám konania o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré sú vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu.

Podľa odvolacieho súdu pokiaľ sa teda jedná o osobu žiadateľa o azyl, hoc aj podľa výsledkov znaleckého dokazovania staršou ako 18 rokov, jej prejavy a celkové pôsobenie vyvolávajú dojem psychickej nezrelosti, preto bolo potrebné pri hodnotení dôveryhodnosti takejto osoby uvedené špecifiká zohľadniť a neklásť prílišnú pozornosť nepatrným rozporom vo výpovediach takéhoto žiadateľa o azyl. Ako už najvyšší súd judikoval (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8SŽa/18/2009 zo 04.06.2009) rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.

V danom prípade sa však odvolací súd nestotožnil s názorom odporcu, že rozpory v uvedení dátume úmrtia otca navrhovateľa, resp. dĺžky štúdia navrhovateľa boli tak podstatné, že by ich bolo možné vyhodnotiť v neprospech dôveryhodnosti navrhovateľa.

Rovnako sa odvolací súd nestotožnil s názorom odporcu, že tu existuje rozpor tvrdenia navrhovateľa o jeho verbovaní s informáciami o krajine pôvodu, ktoré tvorili obsah administratívneho spisu.

Navrhovateľ totiž v priebehu administratívneho konania ucelene a konzistentne uvádzal rovnaké dôvody svojej žiadosti o azyl - obavy o život, pretože členovia Talibanu žiadali od jeho starej matky, aby s nimi spolupracoval, nakoľko nemá rodičov. Stará matka aj on sa obávali, že ho budú nacvičovať na teroristické útoky.

Najvyšší súd sa nestotožnil ani s tvrdením odporcu, že jeho strach nebol objektivizovaný informáciami o krajine pôvodu. Jeho strach ako subjektívny pocit korešponduje totiž s objektívnymi informáciami o krajine pôvodu, ktorými odporca disponoval v čase rozhodovania o azyle.

Z dokumentu Mú MVSR z odpovede na otázku č. 5 - Aká je situácia v provincii Herát ohľadom verbovania ľudí príslušníkmi Talibanu (č. l. 73 administratívneho spisu) vyplýva, že v oblastiach, v ktorých sa darí udržiavať protivládny elementom (PVE) kontrolu, bolo hlásené používanie vyhrážok a zastrašovania za účelom náboru nových povstaleckých bojovníkov. Tým, ktorí náboru vzdorujú údajne hrozí, že budú obvinení z provládnej špionáže a môžu byť zabíjaní alebo inak potrestaní.

Správu o verbovaní a využívaní detí pochádzajúcich zo všetkých regiónov potvrdzuje aj odpoveď na otázku č. 2 (vypracované odpovede príloha č. 1 k č. p. MU-ODZS-2012/000122-055, č. l. 75 adm. spisu).

Odporcovi bolo možné podľa odvolacieho súdu vyčítať, že vykonané dôkazy hodnotil selektívne a v tomto zmysle dospel k záveru o nedôveryhodnosti navrhovateľa, s ktorým nebolo možné súhlasiť.

Už uvedené nedostatky v hodnotení dôkazov vykonaných odporcom samy o sebe boli spôsobilé spochybníť zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu a odvolací súd sa domnieva, že krajský súd mal rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Pokiaľ tak neurobil, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku rajského súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

V ďalšom konaní bude úlohou odporcu opätovne vypočúť navrhovateľa nielen k dôvodom udelenia azylu, ale aj k dôvodom poskytnutia doplnkovej ochrany. V tejto súvislosti považoval odvolací súd za dôvodné aj námietky navrhovateľa vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany.

Pokiaľ odporca tvrdí, že situácia v mieste posledného bydliska navrhovateľa je stabilnejšia ako v iných oblastiach Afganistanu, nebolo možné záver odporcu o tom, že navrhovateľ v prípade návratu do krajiny pôvodu nebude vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti jeho osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu považovať aj vzhľadom na správy o krajine pôvodu, ktorými odporca disponoval, za presvedčivý.

Dôvodom neposkytnutia doplnkovej ochrany žiadateľovi nemôže byť zistenie správneho orgánu, že v oblasti, z ktorej žiadateľ pochádza je situácia stabilnejšia ako v iných oblastiach krajiny pôvodu, ale zistenie, že bezpečnostná situácia je natoľko stabilná, že žiadateľovi pri návrate do krajiny pôvodu nehrozí nebezpečenstvo vážneho bezprávia.

Vzhľadom na osobu žiadateľa o medzinárodnú ochranu (blízky veku mladistvého), sociálne a rodinné zázemie (je sirotou), prebiehajúci ozbrojený konflikt v krajine pôvodu, nebolo možné bez pochyb ustáliť, že navrhovateľovi nehrozí riziko vážneho bezprávia.

Osobný príbeh navrhovateľa v spojení s prebiehajúcim vnútorným ozbrojeným konfliktom v krajine jeho pôvodu podľa odvolacieho súdu vykazuje vysokú úroveň jeho ohrozenia, práve akú mal na mysli ESD v predmetnom rozsudku, keď relevantné ustanovenia „Smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany" vyložil tak, že existencia takéhoto ohrozenia môže byť výnimočne považovaná za preukázanú, pokiaľ miera neselektívneho násilia charakterizujúca prebiehajúci ozbrojený konflikt, posudzovaná príslušnými vnútroštátnymi orgánmi rozhodujúcimi o žiadosti o doplnkovú ochranu, alebo súdmi členského štátu dosiahne tak vysokú úroveň, že existujú podstatné a preukázané dôvody domnievať sa, že civilná osoba vyhostená do predmetnej krajiny alebo do predmetného regiónu, by zo samotného dôvodu svojej prítomnosti na tomto území čelila reálnemu riziku.

S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné podľa § 220 OSP zmeniť tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a 2 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP tak, že v konaní úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu vo výške 594,45 € podľa vyčíslenia jeho právnej zástupkyne okrem nákladov na ubytovanie, a to v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhl.“).

Trovy konania tvoria trovy právneho zastúpenia vo výške 528,45 € a iné trovy konania vo výške 66 €.

Trovy právneho zastúpenia pozostávajú:

- z odmeny za 4 úkony právnej služby:

1. prevzatie a príprava zastúpenia, (§ 14 ods. 1 písm. a/ vyhl.) 130,16 €

2. podanie opravného prostriedku (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhl.)

130,16 €

3. účasť na pojednávaní pred krajským súdom dňa, 11. marca 2014 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhl.) 130,16

€

4. písomné podanie odvolania (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhl.) 130,16 €

- k nim prislúchajúcemu režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhl.),
7,81 €

Iné trovy konania pozostávajú:

- cestovné vlakom Bratislava - Košice - 34 €

- cestovné vlakom Košice- Bratislava - 32 €

Spolu: 594,45 €

Za účelne vynaložené náklady odvolací súd nepovažoval náklady právnej zástupkyne na ubytovanie v Košiciach, ktoré si právna zástupkyňa navrhovateľa vyčíslila sumou 56,25 €, nakoľko pojednávanie pred Krajským súdom v Košiciach bolo vytýčené dňa 11. marca 2014 na 11.00 hod.

Vzhľadom na uvedený čas pojednávania, nebolo účelné ani nutné, aby právna zástupkyňa pricestovala deň vopred, preto aj náklady spojené s jej ubytovaním v hoteli odvolací súd nevyhodnotil za účelne vynaložené náklady.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.